

Slovakian

NHS

Programy na skrining rakoviny

SKRÍNING KRČKA MATERNICE

Fakty

Čo je to skrining krčka maternice?

- Skrining krčka maternice nie je testom na diagnostikovanie rakoviny krčka maternice. Je to test na kontrolu zdravotného stavu krčka, ktorý je spodnou časťou maternice (často sa nazýva hrdlo maternice, cervix).
- Pre mnohé ženy výsledky testu ukážu, že všetko je v poriadku.
- Ale u jednej z 10 žien test ukáže zmeny v bunkách, ktoré môžu mať mnoho príčin.
- Väčšina z týchto zmien nebude viesť k rakovine krčka maternice.

Prečo potrebujem skrining krčka maternice?

Rakovine krčka maternice sa dá často zabrániť. Príznaky, ktoré ju naznačujú sa môžu zavčas spozorovať a tak sa môže rakovina zastaviť ešte predtým ako sa naplno rozbehne.

V Anglicku zomiera ročne okolo 900 žien na rakovinu krčka maternice. Avšak mnohé z tých žien u ktorých sa rozvinula, neboli pravidelne kontrolované. Neúčast' na skriningu krčka maternice je jedným z najväčších rizikových faktorov pre rozvinutie rakoviny tohto druhu.

Vedci zaoberajúci sa výskumom rakoviny vo Veľkej Británii odhadujú, že skriningom krčka maternice by sa dalo zachrániť približne 4500 životov ročne.

Mali by sa testovať všetky ženy?

Tento test ponúkame všetkým ženám vo veku od 25 do 64 rokov avšak rakovina krčka maternice sa vyskytuje častejšie ak:

- fajčíte;
- ste mali prvý pohlavný styk v nízkom veku;
- ste mali niekoľko sexuálnych partnerov alebo ste mali sexuálneho partnera, ktorý mal niekoľko ďalších sexuálnych partnerov; alebo
- beriete lieky potlačujúce imunitu (napríklad po transplantácii orgánov).

Testovať zdravotný stav krčka maternice je potrebné i v tom prípade ak ste v menopauze. Poradte sa z lekárom ak:

- ste mali hysterektómiu;
- máte viac ako 65 rokov;
- ste nikdy nemala pohlavný styk s mužom alebo ženou; alebo
- nie ste si istá či vo vašom prípade je ešte potrebné testovanie.

Čo je to tzv. Skriningový program krčka maternice?

Tento program zaručuje, že všetky ženy vo veku od 25 do 64 rokov budú automaticky dostávať pozvánky. Vaše meno získame zo zoznamu vášho lekára. Znamená to, že je dôležité aby váš lekár mal vždy vaše správne meno a adresu.

Po vašom prvom skriningu krčka maternice budete dostávať pozvánku každé tri roky vo veku od 25 do 49 rokov. Potom vo veku od 50 do 64 rokov budete pozývaní každých päť rokov.

Kto bude robiť moje testy?

Váš test bude robiť lekár alebo zdravotná sestra. Ak pri vyšetrení dávate prednosť žene alebo si chcete niekoho priviesť so sebou, požiadajte o to pri dohodnutí termínu vyšetrenia.

Budem sa musieť vyzliecť?

Požiadame vás vyzliecť sa od pásu nadol ale ak nosíte širšiu sukňu, nebudete si ju musieť dávať dole.

Čo sa deje počas testu?

Lekár alebo zdravotná sestra vás požiada aby ste si ľahla na pohovku. Potom jemne vloží malý nástroj, ktorý sa nazýva spekulum, do vašej vagíny aby zostala otvorená.

Potom bude stierať krčok maternice malou lopatkou alebo nástrojom podobným kefke aby odobrali niekoľko buniek.

Tieto bunky potom premiestnia na podložné sklíčko alebo do malej nádoby s určitou tekutinou a odošlú na mikroskopické vyšetrenie.

Celý test trvá len niekoľko minút.

Môže byť tento test bolestivý?

Môžete cítiť mierne nepríjemné pocity alebo bolesť – pokúste sa uvoľniť pomalým hlbokým dýchaním, pretože ak ste príliš napätá, môže byť bolesť o niečo väčšia. Ak je to príliš bolestivé, priamo to povedzte lekárovi alebo zdravotnej sestre a oni sa následne postarajú o to, aby to bolo pre vás čo najmenej nepríjemné.

Mala by som pred testom niečo urobiť?

Počas vašej menštruácie nemôžete byť testovaná, preto si dohodnite termín pred alebo po vašej menštruácii. Ideálnym časom je stred cyklu.

Môžem mať pred testom pohlavný styk?

Ak používate spermicidnú antikoncepciu, bariérovú metódu antikoncepcie alebo lubrikačný prostriedok, nemali by ste ich používať 24 hodín pred testom, pretože chemické látky, ktoré obsahujú, môžu ovplyvniť výsledok testu.

Kedy dostanem moje výsledky?

Keď pôjdete na test, lekár alebo zdravotná sestra vám povie ako, kde a približne kedy dostanete vaše výsledky. Tieto informácie si zistíte ešte predtým ako odídete z ordinácie alebo kliniky.

Je skrining krčka maternice spoľahlivý?

Včasná zistenie a liečba môže zabrániť rozvinutiu rakoviny asi v 75% ale podobne ako iné skriningové testy ani tento test nie je dokonalý.

Nie vo všetkých prípadoch sa dajú detekovať včasné zmeny buniek z ktorých sa môže vyvinúť rakovina. Abnormálne bunky vo vašej vzorke nemusia byť rozpoznané z nasledujúcich dôvodov:

- niekedy sa veľmi neodlišujú od normálnych buniek;
- vo vzorke môže byť veľmi málo abnormálnych buniek; alebo
- osoba, ktorá vyšetruje vašu vzorku môže abnormalitu prehliadnuť (toto sa občas stane bez ohľadu na to aký skúsený pracovník vykonáva vyšetrenie).

Asi jeden z 10 testov sa musí vykonať znovu, pretože:

- môžete mať infekciu, ktorú treba najskôr vyliečiť predtým ako bude môcť byť odobraná čistá vzorka;
- bunky krčka maternice môžu byť pokryté krvou alebo hlienom;
- vo vzorke nemusí byť dostatočný počet buniek krčka maternice na to, aby sa mohlo urobiť presné vyšetrenie;
- vaša vzorka nemusela byť správne pripravená; alebo
- podložné sklíčko sa mohlo rozbiť.

Ak máte nezvyčajné príznaky, napr. krvácanie po pohlavnom styku alebo medzi pravidelnou menštruáciou, mali by ste navštíviť vášho lekára.

Čo to znamená ak si ma zavolajú späť?

Len veľmi zriedka to znamená, že máte rakovinu. Jednoducho to môže znamenať, že vaša vzorka nie je jednoznačná a že potrebujeme urobiť ďalší test. Hovorí sa tomu, že je to tzv. „neuspokojivý výsledok“.

Na druhej strane, váš výsledok by mohol identifikovať niektoré malé zmeny v bunkách krčka maternice. Ak sa zistia abnormálne zmeny (známe ako dyskarióza), budete mať niečo ako „abnormálny výsledok“. Toto však neznamená rakovina. Avšak niekedy sa po ďalšom vyšetrení abnormálneho testu zistí rakovina.

Viac informácií o tom čo je to „abnormálny výsledok“ si môžete prečítať v našom letáku o skriningovom programe rakoviny s názvom „Čo to znamená ak máte abnormálny výsledok“.

Dá sa niečo urobiť s abnormálnymi zmenami?

Áno. Váš lekár alebo sestra vám vysvetlí, čo treba urobiť. Môžu vás požiadať aby ste sa vrátili na viac skriningových testov krčku, pretože abnormálne bunky sa sami môžu vrátiť do normálu.

Avšak, môžu vás požiadať, aby ste šli do nemocnice na ďalšie vyšetrenie, ktoré sa nazýva „kolposkopia“.

Viac informácií o kolposkopii si môžete prečítať v našom letáku o skriningovom programe rakoviny s názvom „Kolposkopické vyšetrenie“.

Ak je potrebná liečba, jedná sa o minimálnu procedúru a zvyčajne je vykonávaná ambulantne. Znamená to, že v nemocnici nemusíte zostať cez noc.

Môže skrining krčka maternice zabrániť rakovine?

Pravidelný skrining krčka maternice je najlepším spôsobom na včasné zistenie zmien na krčku maternice. Včasné zistenie a liečba môžu zabrániť rozvinutiu rakoviny asi v 75% prípadoch.

Čo sa stane s mojou vzorkou po vyšetrení?

Laboratórium, kde sa vaša vzorka vyšetrovala, ju uschová na dobu najmenej 10 rokov. Takto je možné porovnávať váš neskorší výsledok s predchádzajúcimi. Vďaka tomu sa zabezpečí podľa potreby vaša liečba. Pracovníci laboratória môžu skontrolovať všetky záznamy skriningu, vrátane toho vášho, ako súčasť našej snahy poskytovať vám kvalitné služby a taktiež v snahe zvyšovať odbornosť špecializovaných pracovníkov. To znamená, že vaše záznamy majú k dispozícii v prípade potreby aj pracovníci v iných zložkách zdravotného systému.

[page 10/11]

Ak kontrola ukáže, že váš zdravotný stav si vyžaduje odlišnú liečbu, budeme vás kontaktovať. V prípade záujmu vám ponúkžeme aj bližšie informácie o kontrole vášho prípadu.

Podrobnosti o záznamoch, ktoré si o vás vedíme, si môžete vyžiadať na linke NHS Direct na čísle 0845 4647.

Súhrn

Aby sme vám pomohli rozhodnúť sa či prídete na vyšetrenie v rámci skríningu krčka maternice, uvádzame stručný prehľad o hlavných prednostiach a možných problémoch v súvislosti s týmto testom:

- Skrínig krčka maternice znižuje riziko rozvinutia rakoviny krčka maternice.
- Vďaka skrínigu krčka je rakovina krčka teraz pomerne vzácnym ochorením v tejto krajine.
- Počet prípadov rakoviny krčka sa od 80-tych rokov znížil na polovicu hlavne preto, že väčšina žien má pravidelný skrínig krčka maternice.
- Pri jednom z 10-tich testov sa bunky pod mikroskopom nedajú dobre vidieť a test sa musí zopakovať.
- Test môže ukázať drobné abnormality buniek krčka maternice, ktoré sa môžu upraviť aj sami a ženy by sa o nich nikdy nedozvedeli, keby sa nepodrobili vyšetreniu krčka maternice. Do dnes nie je známe, ktoré drobné abnormality sa rozvinú do rakoviny a ktoré nie. Práve z tohto má mnoho žien strach v prípadoch ak u nich nájdú drobné abnormality.
- Skrínig krčka maternice nedokáže odhaliť každú abnormalitu.
- Pravidelný skrínig krčka maternice môže zabrániť asi v 75% rozvinutiu rakoviny krčka maternice avšak nedokáže zabrániť všetkým prípadom.
- Pre niektoré ženy je test nepríjemnou skúsenosťou.
- Výskumy naznačujú, že až 4500 životov sa každý rok v Anglicku zachráni práve skrínigom krčka maternice.

[back page]

Viac informácií a podpora

Ak sa chcete čokoľvek o tejto službe dozvedieť:

- spýtajte sa svojho lekára;
- kontaktujte sa s miestnou zdravotnou klinikou;
- navštívte našu webovú stránku venovanú skríningu rakoviny:
www.cancerscreening.nhs.uk; alebo
- navštívte NHS Direct na www.nhsdirect.nhs.uk